

ТУРЫСТЫЧНАЯ І РЭКРЭАЦЫЙНАЯ ІНФРАСТРУКТУРА ПАЛЕССКАГА ВАЯВОДСТВА (1921–1939 ГГ.)

С.А. Фядзечка

Палесскі дзяржаўны ўніверсітэт, scholast@tut.by

Пасля падпісання Рыжскага мірнага пагаднення частка тэрыторыі Беларусі трапіла ў склад адноўленай польскай дзяржавы. Сацыяльна-эканамічнае развіццё гэтай тэрыторыі адбывалася са шматлікімі праблемамі. Стрымоўваючымі фактарамі з’яўляліся: вельмі нізкі першапачатковы ўзровень сацыяльна-эканамічнага развіцця, наступствы Першай сусветнай вайны, панаванне безграшовых форм эканамічных адносін, нізкі ўзровень развіцця інфраструктуры.

Тым не менш, агульная цікавасць да Роднага краю ў II Рэчы Паспалітай расла вялікімі тэмпамі. Ствараліся агульнадзяржаўныя турыстычныя арганізацыі, праводзілася масавая краязнаўчая работа. Палеская ваяводства выклікала значную цікавасць польскіх турыстаў. Асноўнымі аб’ектамі, якія цікавілі палякаў былі прырода і месцы, звязаныя з гісторыяй польскай дзяржавы.

Акрамя таго існавала відавочная патрэба ў развіцці рэкрэацыйнай інфраструктуры, накіраванай на абслугоўванне мясцовага насельніцтва. Перш за ўсё – стадыёнаў, станцый веславання і інш.

Праводзячы агульны абзор рэкрэацыйнай інфраструктуры патрэбна акрэсліць наступныя аб’екты (па гарадах):

Брэст – 3 кінатэатры (Adria, Miraz, Sarwera), 3 шпіталі. Спартовыя ўстановы:

1. стадыён на алеі свабоды,
 2. тыр саюзу стрэльцоў,
 3. прыстань саюзу весляроў з арэндай лодак для падарожжаў;
- Кобрын – кінатэатр, стадыён, лодачная прыстань з арэндай лодак;
Янаў (Іванава) – стадыён саюзу стрэльцоў;

Пінск – 2 кінатэатры. Спартовыя ўстановы:

1. чыгуначны палац спорту,
2. стадыён “Накоаh”,
3. прыстань з арэндай лодак;

Лунінец – стадыён;

Давід-Гарадок – спартовыя клубы “Гарынь” і стадыён корпуса аховы пагранічча, арэнда лодак, футбольны стадыён, тэнісны kort;

Пружаны – школьны стадыён і тэнісны kort [1, с. 48–64].

Сярод рэкрэацыйных устаноў часта сустракаюцца прычалы з арэнднымі лодкамі. Кошт арэнды вагаўся ад 60 гр. за гадзіну арэнды звычайнай лодкі да 3 зл. за гадзіну – маторнай. Стадыёны канцэнтруюцца пераважна каля адукацыйных устаноў ці гарнізонаў. Асобна патрэбна адзначыць стадыёны грамадскіх арганізацый – Саюзу стрэльцоў і стадыён “Накоаh” яўрэйскага грамадскага аб’яднання.

Арганізаваная спартыўная работа ажыццяўлялася пераважна сярод вайскоўцаў. Так, каманды Брэсцкага і Пінскага гарнізонаў удзельнічалі ў II лізе чэмпіянату Польшчы па футболе. Пры гэтым матчы збіралі каля 2000 гледачоў. Толькі ў сезоне 1939 года ў чэмпіянаце ўдзельнічала каманда клуба чыгуначнікаў з Пінска.

Гасцінічная інфраструктура пастаянна залежала да эканамічнага становішчы краю. Колькасць гасцініц і ўзровень паслуг значна вагаўся.

Для параўнання можна прывесці наступныя лічбы. Усе гатэлі Вільна налічвалі 385 пакояў з 538 ложкамі. Гэта больш, чым на ўсёй тэрыторыі Заходняй Беларусі. Параўноўваць з развітымі курортамі II Рэчы Пас-

палітай увагул няма чаго. У адным Закапане ў крызісны 1931 год існавала бездань гасцініц з 2114 пакоямі, у якіх было 3461 ложках(!!!) [2, с. 25–42].

Структура і спецыялізацыя гасцініц адпавядала агульнай тэндэнцыі –у большых гарадах часцей сустракаліся вялікія гасцініцы з дарагімі паслугамі (тэлефон, лазня, электрычнае асвятленне, месцы для экіпажаў і г.д.). Маленькія гарады мелі гасцініцы з таннымі паслугамі. Напрыклад, нумар у большасці гасцініц на тэрыторыі Заходняй Беларусі не каштаваў даражэй за 3–4 злотых. У той час як гасцінічныя нумары ў вялікіх гарадах Польшчы каштавалі да 10–15 злотых. Сталіца канцэнтравала самыя дарагія нумары, цэны на якія даходзілі да 80 злотых[2, с. 25–42].

Табліца – Гатэлі і пансіянаты на тэрыторыі Палесскага ваяводства

Горад	Назва	Уласнік	Колькасць пакояў	Колькасць ложкаў
Бяроза	Сялецкі	Ітка Адольф	3	6
Брэст	Англійскі	Ліхтгетер Т.	16	20
	Крашэўскі	Хаім Квасны	12	16
Кобрын	Вікторыя	Файнштайн Майер	6	10
	Влодаўскі	Савіцкі Майер	5	9
	Еўрапейскі	Лаўберман І.	7	11
Лунінец	Брысталь	Пінска Фрейда	10	10
	Камерцыйны	Левін Майер	8	12
Пінск	Англійскі	Шмід Хаім	20	28
	Брысталь	Бергман Мойша	14	20
	Піна	Сталяр Йосель	14	20
Пружаны	Парыжскі	Мастаўлянска С.	6	8
Разам	12		121	170

Неабходна адзначыць, што лічбы па колькасці гасцініц небездакорныя. Рэчаіснасць дапускала існаванне “неафіцыйных” гасцініц, якія былі істотна танней. Напрыклад, у мястэчку Жабінка (сучасны г. Жабінка) можна было знайсці пакой за 1,5 злотых[1, с. 68].. Часта гаспадары рэстаранаў у маленькіх гарадах і мястэчках прапаноўвалі турыстам і пакоі. Колькасць гасцініц і іх магчымасці значна змяняліся ў залежнасці ад эканамічнай сітуацыі. Напрыклад, пасля крызісу 1929–1934 гг. у Пінску колькасць гасцініц сягала 13, а устаноў з мэбляванымі пакоямі – 5. Пры гэтым некаторыя ўстановы (дзяржаўныя гімназіі ў Брэсце і Пінску) легам прапаноўвалі пакоі для груп да 40 чалавек. “Даведнік па палессі” сцвярджае, што існавалі гасцініцы ў Століне, Ганцавічах і іншых дробных гарадках[1, с. 57–103].

Падводзячы вынік патрэбна адзначыць, што на тэрыторыі палесскага ваяводства фарміравалася турыстычная інфраструктура новага ўзору. Да Вялікай вайны на тэрыторыі Беларусі адзначаліся толькі спарадычныя факты дзейнасці спартовых клубаў, не існавала сталая цікавасць да турыстычных аб’ектаў рэгіёну, не працавалі краязнаўчыя і турыстычныя арганізацыі. Грамадства II Рэчы Паспалітай з цікавасцю ставілася да рэгіёну і спрыяла развіццю сталай турыстычнай інфраструктуры.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Przewodnik po Polesiu // Michal Marczak. – Nakladem oddzialu polskiego towarzystwa krajoznawczego w Brzesciu–nad Bugiem.–1935
2. SkorowidzhotelowyRzeczypospolitejpolskiej //“Polskiznicz”. – Krakow.– 1931.